

Titel: BREV TIL: Eli Fischer-Jørgensen FRA: Louis Hjelmslev (1949-08-04)

Citation: "BREV TIL: Eli Fischer-Jørgensen FRA: Louis Hjelmslev (1949-08-04)", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 1. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds: https://tekster.kb.dk/catalog/lh-texts-kapsel_038-shoot-workidacc-1992_0005_038_EliFischerJogensen1948-51_0830/facsimile.pdf (tilgået 05. august 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

Lille gyvelvej,
Raageleje pr. Vejby.

4/6 49.

Kære Eli,

Hermed en lidt udførligere kvittering og tak for dit brev af 1/6. Jeg kan i og for sig lige saa godt bruge tiden til sprogteori (ellers bruger jeg den mest til at sove!), da her er et saa vanvittigt regn- og stormvejr, at nydelser af landlivets glæder foralselig er yderst begrænset. I skoven kan man ganske vist finde løv (og til dels ly) nok til at spadseres omkring, men ellers kan man saa godt som ikke være udendørs, hvad jeg meget sjældent har oplevet her; vi har en god saaben veranda, hvor man plejer at kunne opholde sig selv i regnvejr, men der staar brandstorm og regnskyl lige ind i den i disse dage.

Vejret skulde saaledes paa en maade være idealt til sprogteori, forudsat at de indre betingelser er tilstede. Men jeg véd ikke rigtig om jeg er i stand til at svare definitivt paa dine spørgsmål, - men forsøger at sige hvad jeg kan. Du talte en dag i telefonen om dette "structural pressure", men jeg vidste ikke hvad det var; jeg kan jo ikke Pike udenad saadan som du, og jeg har ham ikke med herud. Men efter dit referat at denne vil jeg sige, at denne metode forekommer mig at være forhaestet og uberettiget generalisation, hvorved hovedbetænkningen er, at et statistisk resultat er afgørende. Det er dette, jeg altid har indvendt mod resultatet af denne art (som jo er ret udbredt, og ikke særlig sjældne for Pikes). Paa forhaand er der jo ikke noget i vejen for at tænke sig, at i et sprog halvfems procent af stavelserne er lukkede, men ti procent åbne, eller at halvfems procent af ordene er anstavelser, ti procent tostavelses, o. a. - lign. Derfor saa man være forsigtig med den slags generalisationer; selvfølgelig skal generalisationsprincippet være anvendeligt, naar intet taler imod, og spørgsmålet saa i det enkelte tilfælde blive, om generalisationsprincippet betingelser er opfyldte, dvs. om det paagældende materiale er tvetydigt, og intet taler imod generalisationen.

Mit "simpelhedens" princip vil jeg fastholde netop hvad du refererer som mit standpunkt: principalt det simplest mulige resultat (hvilket bl. a. vil sige det lavest mulige antal elementer), subordnert den simplest mulige procedure (hvilket bl. a. vil sige det simplest mulige funktionsnet, hvilket dog ogsaa alt efter omstændighederne kan være et led i resultatet og ikke (blot) i proceduren). Det har jeg ogsaa implicit ment i "Structure morphologique"; jeg har den ikke med herud og har ikke læst paa den længe, men selv om jeg ikke rigtig husker sammenhængen er jeg klar over at det det dér kom an paa for mig var at gøre det klart for folk at ikke en hvilken som helst afhængighed har (definitiv) relevans; jeg anførte nogle eksempler, som jeg ikke mere kan huske nu.

Løvrigt er der noget uklart i hvad man mener med "faa eller mange funktioner"; vil det sige funktioner (som kombination, selektion osv.) eller realiserede funktionsfelter (saaledes at det an-

kelte element er defineret funktionelt saa simpelt som muligt? Jeg er enig i, at der ikke er en saevendt proportionalitet mellem antallet af elementer og antallet af funktioner. Men vilde man ikke saa nogen klarhed ved at tale om antallet af kategorier i stedet for om antallet af funktioner, i den sammenhaeng det her drejer sig om?

Jeg mener ikke at der skulde være nogen forskel mellem min opfattelse i Structure morphologique og i OSG. Men det er ikke saa let at udtale sig i al almindelighed om dette spørgsmaal, fordi simpelhed i sig selv er et saare-abstrakt krav; man saa se paa de enkelte tilfaelde, og det bedste vilde naturligvis være at belysere en samlet dimension over alle disse. Da jeg ikke har Pikes anvendelse af hans princip om structural pressure present, kan jeg ikke komme videre. Som almindeligt princip synes jeg det er uheldigt, dels fordi forholdet mellem det og simpelhedens princip er uklart, dels fordi Pike vistnok ikke har været opmærksom paa de nødvendige indskrænkende betingelser for generalisationsprincippet. Jeg er paa forhaand noget mistænkelig og forestiller mig at han mener noget i retning af at da de allerfleste svaer er hvide-kan man ikke have den uorden at der ogsaa findes enkelte der er sorte. Og det vilde jo saa være uansede perspektiver!

Hvis det er dig muligt at give et sammenfængt referat af hvordan Pike bruger sin regel, og hvordan han mere præcist formulerer den, vil jeg bedre kunne tage stilling til det. Jeg vil gerne diskutere det, og helst paa et lidt mere konkret grundlag; hvis det skulde kunne føre til en mere detaljeret Anleitung for anvendelsen af simpelhedens princip og af generalisationsprincippet, eventuelt til begyndelsen af den ovenomtalte diskussion af de takkelige enkelttilfaelde, saa jeg det meget gerne.

- Af hensyn til din anmeldelse skal jeg se at faa dette med posten idag, hvis syndfloden ikke skyller mig væk paa vejen ned til vores strandbazar, der fungerer som primitivt posthus. Men hvis jeg inden postafgangen nærmere sig faar nogen brain-wave, gør jeg en tilføjelse nedenfor. Nu kan jeg tænke lidt, men jeg hænder væd hos naboen - her er nemlig lukket for elektriciteten idag paa grund af reparationer i funktionsnettet, og vi havde da nok ikke tænkt paa at dette ogsaa rammer vandværket; og i vores egen brønd er der ingen tvivl! Da ser, jeg har dog nogle glæder af landlivets glæder!

Mange hilsener

din hengivne

Nej, der kom ingen brain-wave. Med posten fik jeg idag fra Uhlenbeck (som nu bor i Haag) et større værk 'De structure van het Javaansc morpheem', og Le maître phonétique, som du vel ogsaa har faaet; med Betsy Uldalls Guarani (saare kortfattet) og The Principles of the I.P.A., og Nordenvinden og solen paa 51 sprog, hvad der jo er meget nyttigt at have samlet.